

Jaunimo reikalų departamentas
prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos

PASIŪLYMAI IR REKOMENDACIJOS KOKYBIŠKOS STUDENTŲ PRAKTIKOS ORGANIZAVIMUI:

DUOMENŲ APIBENDRINIMAS

Vilnius, 2015

Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Departamentas), įgyvendindamas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2015 m. kovo 12 d. įsakymą Nr. A1-125 „Dėl pavedimo Jaunimo reikalų departamentui prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos“, pagal kurį Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos įgyvendina Nacionalinės jaunimo politikos 2011–2019 metų plėtros programos priemonę Nr. 1.1.2.2. „inicijuoti glaudų aukštųjų mokyklų ir verslo įmonių bendradarbiavimą, sudarant sąlygas studentams atlikti kokybišką praktiką“, 2015 m. spalio mėnesį iš aukštųjų mokyklų, darbdavių ir studentų atstovų rinko informaciją apie pagrindines kliūtis, su kuriomis susiduria visos kokybiškos studentų praktikos siekiančios šalys: aukštosios mokyklos, darbaviai, studentai (2015 m. spalio 6 d. raštai Nr. 2S-423-(5.4), 2S-424-(5.2), 2S-425-(5.4), 2S-426-(5.4). Iš viso atsakymus pateikė 21 įstaiga.

Joms sudarytoje apklausos anketoje buvo prašoma išskirti praktikos organizavimo kliūtis pagal studijų sritis – biomedicinos mokslų, fizinių mokslų, technologijos mokslų, socialinių mokslų, humanitarinių mokslų ir menų. Nors lentelėje pateiktos kliūtys kokybiškai studentų praktikai yra būdingos visoms studijų sritims ir kryptims, tačiau atliktas duomenų apibendrinimas parodė ir tai, kad kiekviena studijų sritis turi specifines ir tik joms būdingas problemas. Atsižvelgiant į tai ir norint gerinti studentų praktikų kokybę, ateityje siūlytume į kiekvieną studijų sritį žiūrėti individualizuotai.

Apačioje esančioje lentelėje pateikiami atlikto tyrimo rezultatai apibendrinus gautus atsakymus su galimais problemų sprendimo būdais, pasiūlymais.

Kliūtys kokybiškos studentų praktikos organizavimui	
Susijusios su praktikos organizavimu	Problema dėl praktikos vadovų įmonėse: atliktas tyrimas rodo, kad dažnai praktikos vadovų motyvacija yra maža, o pasirengimas šiam darbui yra nepakankamas. Taip pat nurodoma, kad įmonėse dirba per mažai praktikos vadovų, dėl to praktikantui nėra skiriama tiek dėmesio, kiek reiktų kokybiškos praktikos atlikimui. Atsižvelgiant į tai, reikėtų kelti įmonėse / įstaigose dirbančių praktikos vadovų kompetenciją darbe su praktikantais ir skatinti juos išvelgti praktikanto atliekamų darbų pridėtinę vertę įmonei / įstaigai.
	Vieningo praktikos organizavimo Lietuvoje nebuvimas: dėl vieningo praktikos organizavimo nebuvimo, darbdaviams nėra aiškūs kokybiškos praktikos kriterijai, kuriais vadovaujantis jiems būtų aiškiau, kaip organizuoti ir objektyviai vertinti studentų darbą, todėl yra matomas poreikis, kad universitetai bendradarbiaudami tarpusavyje nusistatytų bendrus kokybinius ir

	<p>kiekybinius praktikos kriterijus.</p> <p>Finansinės kliūtys: dažnai įmonės yra nemotyvuotos priimti studentus praktikai, nes praktikos vadovams už jų papildomą darbą su studentu nėra mokama. Praktikos vadovams nemokama dėl to, nes nėra teisės aktų, kurie reglamentuotų praktikos vadovų apmokėjimų tvarką. Tyrimas taip pat atskleidė ir tai, kad studentai daugiausiai praktikos vietą renkasi mieste, kuriame gyvena, nes praktikos atlikimo išlaidoms kitame mieste (pvz., vykimo į praktikos vietą) padengimui nėra skiriamos lėšos.</p> <p>Praktikos atlikimo vietų trūkumas: dėl susidarantių didelių praktikantų iš skirtingų aukštojo mokslo įstaigų srautų didžiuosiuose miestuose pritrūksta įstaigų, galinčių priimti studentus praktikai. Kita vertus, darbdavių atstovai nurodo platesnę – praktikantų pasiūlos neatitikimo paklausai – problemą: dalis įmonių mielai priimtų daugiau praktikantų, tačiau jų neranda. Turėtų būti skatinamas bendradarbiavimas su savivaldybių ribose veikiančiomis įmonėmis / įstaigomis ar jų padaliniais, kreipiantis į darbdavių asociacijas ir konfederacijas, bendradarbiaujant su savivaldybių administracijų atstovais.</p> <p>Vertinimo problema: tyrimas atskleidė, kad studentų praktikos vertinimas dažnai būna neskaidrus, nepagrindžiamas ir neobjektyvus. Pasibaigus praktikai, įmonė dažniausiai studentą įvertina tik pažymiu ir nepateikia argumentų, kodėl būtent taip jį įvertino. Norint pagerinti studentų praktikos vertinimą, kiekvienas universitetas turėtų nusistatyti aiškią tvarką, pagal kurią, įmonei būtų nurodoma, kokia forma ji turėtų įvertinti studentą – pažymiu, parašyto įvertinimo pagrindimu, studento įmonėje veiklos aprašymu ir kt.</p>
<p>Susijusios su pritaikomumu darbo rinkoje</p>	<p>Praktikos užduočių problemos: ne retai studentai praktikos metu atlieka žemos kvalifikacijos darbus, tiesiogiai nesusijusius su specialybe ir neturinčios pridėtinės vertės tolesnei studento karjerai. Kita vertus, darbdavių atstovai nurodo, kad dažnai studentų praktikos užduotys, suformuluotos aukštosios mokyklos, yra pernelyg „teorinės“, neturinčios sąsajų su realia praktine veikla. Siekiant, kad praktikoje atliekamos užduotys būtų kokybiškesnės ir susijusios su specialybe, reikėtų stiprinti bendradarbiavimą tarp darbdavių ir aukštųjų mokyklų, kada kartu dirbant būtų galima suderinti praktikoje turimas atlikti užduotis.</p> <p>Studentų motyvacija: viena iš kliūčių sėkmingam praktikos atlikimui yra</p>

	<p>studentų motyvacijos stoka. Dažnai studentai į įmones / įstaigas ateina nepakankamai motyvuoti sustiprinti įgūdžius, išmokti naujų dalykų, teoriją pritaikyti praktiškai, dėl to krenta praktikos kokybė ir tuo pačiu darbdavių pasitikėjimas studentais, nes turėdami mažiau motyvacijos studentai ne taip kokybiškai atlieka pavestus darbus. Siekiant kelti studentų motyvaciją, kiekvienas universitetas turėtų ištirti, kas jų universiteto studentus motyvuotų geriau atlikti praktiką, ir atsižvelgiant į gautus rezultatus, taikyti atitinkamas motyvavimo priemones.</p> <p>Studentų nepasirengimas praktinei veiklai: darbdavių atstovai nurodo, kad dažnai studentai atlikdami praktikos užduotis negeba pritaikyti teorinių žinių, neišmano elementarių organizacinių procesų, todėl praktikai priimančios įstaigos nevisada gali praktikantams patikėti atsakingas užduotis. Taip pat tyrimas atskleidė, kad pasitaiko atveju, kai studentams įmonėse yra skiriami atlikti darbai, kurie nėra susiję su jų būsima profesija. Siekiant, kad praktikoje studentai atliktų užduotis atitinkančias jų būsimą profesiją ir turimas žinias, kompetencijas, reiktų, kad aukštosios mokyklos kartu su įmonėmis suderintų praktikos metu atliekamas užduotis, tuo pačiu įvertindamos studentų sugebėjimus.</p>
<p>Susijusios su bendradarbiavimu</p>	<p>Dalinimosi informacija problema: įmonės dažnai nesuinteresuotos dalintis patirtimi su studentais, atskleisti neviešinamą su veikla susijusią informaciją. Ši problema kyla dėl to, jog įmonės nevisada pasitiki studentais, todėl kartais nukenčia ir praktikos kokybė, nes įmonė neduoda studentui tokių užduočių, kurioms atlikti turėtų būti naudojama tam tikra neviešinama informacija. Siūlytina taikyti konfidencialumo sutarčių pasirašymą arba suderinti galimas atlikti užduotis prieš studentų praktikos atlikimą.</p> <p>Praktikų vadovų įsitraukimas į pasiruošimą praktikų įgyvendinimui: pasyvus dalyvavimas praktikų vadovams skirtuose renginiuose, nenoras įsitraukti į praktikų užduočių rengimą, dalyvauti praktikų gynimuose. Norint labiau praktikų vadovus įtraukti į praktikų organizavimą, būtina stiprinti bendradarbiavimą ir kelti praktikos vadovų motyvaciją dirbti su studentais, akcentuojant, kokią naudą / pridėtinę vertę jie (įmonė / įstaiga) iš to gauna.</p> <p>Grižtamojo ryšio trūkumas: darbdavių atstovai nurodo, kad juntamas kontakto su aukštosiomis mokyklomis, grįžtamojo ryšio apie praktikų atlikimą</p>

	trūkumas. Nurodoma, kad dažniausiai bendradarbiavimas vyksta tik tuomet, kai reikia pasirašyti praktikos sutartį. Atsižvelgiant į tai, universitetai turėtų būti suinteresuoti kontaktuoti su darbdaviais ne tik tada, kai yra pasirašoma praktikos sutartis, bet ir tada kai praktika baigiasi ir reikia pateikti studentų praktikos įvertinimą.
Praktikos sąsajos su studijų programos turiniu	Veiklos pobūdis: praktikos atlikimo vietų veiklos įvairovė labai plati, taigi sudėtinga idealiai suderinti studijos programos turinį ir konkrečios įmonės / įstaigos poreikius.

Atsižvelgdami į apklausos rezultatus ir siekdami gerinti studentų praktikos kokybę, teikiame šiuos pasiūlymus:

1. dėl bendravimo ir bendradarbiavimo trūkumo tarp aukštosios mokyklos ir darbdavių kyla nemažai lentelėje nagrinėtų problemų – studentų praktikos vertinimo, praktikoje pateikiamų užduočių suderinimo. Norint išspręsti šias problemas ir pagerinti studentų praktikų kokybę, reikėtų daugiau dėmesio skirti tarpusavio bendravimo ir bendradarbiavimo skatinimui, sistemingam ir nuolatiniam grįžtamojo ryšio suteikimui, konkrečių studento praktikos užduočių planavimui.
2. Aukštosioms mokykloms siūlytina susitarti dėl vieningos praktikos vertinimo sistemos kūrimo / ar vieningų vertinimo gairių, kurios būtų suprantamos ir vienodai aiškios visoms praktikos pusėms.
3. Numatyti aiškius finansinius praktikos atlikimo mechanizmus – kokios lėšos skiriamos mokykloms, kokios lėšos turi būti skiriamos darbdaviui, priimančiam asmenis.
4. Atlikti studentų motyvaciją skatinančią šviečiamąją veiklą apie kokybiškos praktikos naudą būsimai karjerai.

Be atlikto duomenų apibendrinimo studentų praktikos kokybės klausimu, buvo domėtasi, kokie leidiniai ir portalai šiai dienai yra sukurti ir gali padėti ne tik aukštosioms mokykloms ir darbdaviams įgyvendinant studentų praktiką, bet ir studentams norintiems susirasti praktikos vietą. Pateikiame rastus leidinius bei portalus ir rekomenduojame visoms suinteresuotoms šalims juos peržiūrėti bei dalintis.

Portalai:

1. Studentų praktikos keleivinio ir krovinio transporto sektoriuje - www.epraktika.lt

2. Studentų praktikos finansų ir draudimo sektoriuje – www.startuoju.lt
3. Studentų praktikos Lietuvos tekstilės sektoriaus įmonėse – www.praktikosbirza.lt
4. Studentų praktikos pramonės įmonėse – www.studentupraktikos.lt
5. Vadybos ir ekonomikos studijų programų profesinės praktikos – www.gerapraktika.lt
6. Studentų praktikos Lietuvos elektrotechnikos sektoriaus įmonėse – www.praktikos.neta.lt
7. Spaudos ir leidybos studentų praktikos – www.praktikaspaustuvese.lt
8. Sveikatinimo srities studentų praktikos – www.studentupraktika.lt
9. Studentų praktikos viešbučių ir restoranų sektoriuje – www.praktikastudentui.lt
10. Studentų praktikos vietos savivaldos institucijose – www.praktika-savivaldybeje.lt
11. Darbo ir studentų praktikos skelbimai valstybės įstaigose
<http://www.vtd.lt/index.php?1390504714>

Leidiniai:

12. Atmintinė praktikos vadovams įmonėse
(https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwj6KzpxP7JAhUGZ3IKHcukDGoQFggvMAI&url=http%3A%2F%2Fwww.gerapraktika.lt%2Fdocs%2Fdefault%2Fgera_praktika_imonems.pdf&usg=AFQjCNGyc7NfPjQ7nxxMM3340Ts0I9LIXQ)
13. Studijų kokybė Lietuvoje: suinteresuotų šalių požiūris (tyrimo ataskaitą galima rasti www.mosta.lt)
14. Studentų praktika savivaldos institucijose (leidinį galima rasti www.praktika-savivaldybeje.lt)
15. Studentų praktikos vadovas
(https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwj6KzpxP7JAhUGZ3IKHcukDGoQFggdMAA&url=http%3A%2F%2Fedukologija.vdu.lt%2FIt%2Fsystem%2Ffiles%2Fmetodika%2520mentoriams_Sajiene.pdf&usg=AFQjCNHFw9rlya6eoTeOI5aLYgüeweF_-w)
16. Studentų praktikos organizavimo vietos savivaldos institucijose metodika
(<http://www.praktika-savivaldybeje.lt/Informacijairnuorodos.aspx>)
17. Studentų praktikos organizavimo vietos savivaldos institucijose: metodinė medžiaga studentams (www.praktika-savivaldybeje.lt/Portals/0/studentams.pdf)
18. Studentų praktikos organizavimo vietos savivaldos institucijose: metodinė medžiaga mentoriams (www.praktika-savivaldybeje.lt/Portals/0/mentoriams.pdf)
19. Studentų praktikos organizavimo vietos savivaldos institucijose: metodinė medžiaga tutoriams
(www.praktika-savivaldybeje.lt/Portals/0/SPOIS_VartotojoVadovas_Tutor.pdf)

